

ALPSKÝ PŘELEZ

aneb cyklovýlet z Benátek

Klára Betincová

Alpský přelet

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.pointa.cz

www.albatrosmedia.cz

Klára Betincová

Alpský přelet – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Alpský přelet

CESTA Z ITALSKÝCH BENÁTEK
27. ČERVENCE - 11. SRPNA 2019

Účastníci:

V rámci etap jsme jezdili ve dvou skupinách.

Ve skupině A jezdili:

Eva, Jakub, Kubais, Matyáš, Markéta, Klára, Honza.

Skupina B zdolala Alpy ve složení:

Pavel, Michal, Lucie, Vít.

Já jsem jezdila střídavě v obou skupinách.

Prolog

„Ty kráso! Tak to by sis mohla psát deník z cesty!“ řekl mi Jeník, když jsem se mu v práci svěřila, že mám v plánu ujet bezmála tisíc kilometrů na kole, v plné polní s partou nadšenců. A jelikož mi jeho nápad přišel jako dobrý, do brašny na řídítkách jsem si přibalila sešit a tužku, abych si psala poznámky z každého dne stráveného na kole a pod stanem.

Patřím do party milovníků extrémní cyklistiky, která vymýšlí různé akce a výzvy. V roce 2018, kdy jsem se k ní přidala poprvé, jsme vyrazili z Chebu překonat Krušné hory. Správné adjektivum, shrnující těch pět květnových dní, je určitě „krušné“. Což čas od času opravdu naplnilo význam názvu tohoto nejzápadnějšího pohoří České republiky. Bylo to krušné, ale přesto jsme dosáhli stanoveného cíle – dojeli jsme do Děčína, odkud nás vlak odvezl zpátky do Prahy. Ještě ten den, ale už pěšky, jsme se všichni vydali na závěrečné pivo do pivovaru Hostivar v pražské Hostivaři.

Toho roku jsme stihli ještě jeden cyklistický seriál. Na přelomu července a srpna jsme se rozhodli ujet na kole několik set kilometrů z Berlína do Prahy. K cestě tam jsme opět využili vlak, přesněji řečeno dva vlaky. Část účastníků vyjela z pražského hlavního nádraží v půl sedmé ráno, ostatní o něco později a všichni jsme se setkali v jednom berlínském parku. Odtud jsme se na kolech jeli ubytovat do hostelu, který pomohl rezervovat Kubais. Poté jsem rozdala naše týmová zelená trička a vydali jsme se do víru velkoměsta. Berlín jsme prošli doslova od východu na západ, takže když jsme se večer příjemně unavení vraceli do hostelu, s vděkem jsme využili místní nadzemní metro. Následující ráno už nás čekala první cyklistická etapa, kdy jsme podél řeky Sprévy zahájili návrat domů, do Prahy. Dva odpočinkové dny jsme strávili v Českosaském Švýcarsku. Ovšem šlo o aktivní odpočinek. Nejprve jsme si udělali pěší túru v délce asi 25 kilometrů, druhý den jsme nasedli na kola a absolvovali okružní jízdu po krásách tohoto přírodního klenotu. Najeli jsme asi 30 kilometrů. Po dvou týdnech jsme ukončili cestu na nádraží Praha-Veleslavín a ještě večer si opět dali zasloužené vyhlášené pivo v Hostivaru.

V roce 2019 jsme zamířili na Šumavu, na jejíž překonání jsme si stanovili pět dní. V časných ranních hodinách 8. května jsme vyjeli vlakem z Prahy (Kubais a Ondra to vzali přímým spojem z Plzně) do Českých Budějovic,

odkud jsme pokračovali už po vlastní ose směrem na Nýrsko. Mimo jiné jsme zjistili, že na Šumavě prší více než ve zbytku republiky, přinejmenším tedy více než v Praze. A právě proto byly nepromokavé brašny a pláštěnky velice potřebné. Deštěm, mlhou a ve vyšších polohách i sněžením jsme vystoupali na Špičák, z něhož se dá jet ještě kousek do kopce, až k Černému jezeru. Když jsme ale stáli na vrcholovém odpočívadle Špičáku celí zmrzlí a mokří, jednomyslně jsme odhlasovali, že sjedeme nejkratší cestou přímo k nýrskému nádraží.

Nebylo to lehké putování. Těžká byla nejen závěrečná cesta na Špičák, ale i následný sjezd. Neustále přšelo a my jsme pochopili další důležitou věc: neexistuje špatné počasí, pouze špatné oblečení. Nejpadnější důkaz přinesla Klára, která byla za chvíli úplně suchá, s drkotajícími zuby musela zastavit a navléknout na sebe svršky půjčené od ostatních. Ale než jsme sjeli ten špičácký kopec, trásl se zimou snad celý peloton. Není divu, zažili jsme nejsilnější lijavec celého pětidenního cyklovýletu. Vypadali jsme tak zoufale, že když jsme se schovali pod zastřešenou terasu jednoho penzionu, slitovala se nad námi paní majitelka, a ačkoli pospíchala někam pryč, ještě nám rychle uvařila sladký čaj s citronem.

Pak už jsme za skoro příjemného mrholení sjeli do Nýrska. Jenže! Byla neděle a my zjistili, že moc otevřených hospod tam nemají. Našli jsme vlastně jen dvě, jedna byla na náměstí a druhá v kempu na začátku obce. Usadili jsme se tedy v centru, protože byla blíž. Nevařili tam, ale v tu chvíli jsme vzali zavděk i čajem a někteří z nás i tlačenkou nebo utopencem.

Mezitím už déšť úplně ustal a my jsme se v klidu přesunuli na nádraží, odkud odkud nás vlak odvezl přes Plzeň do Prahy. Cesta ubíhala rychle, dokonce jsme měli celý vagón jen pro sebe, když jsme z něj udělali doslova, jak by řekl klasik, herberk. Naše zuté boty se nelíbily ani fanouškům Baníku Ostrava, kteří přistoupili někde u Klatov, a to je co říct. V Plzni vystoupil Kubais a Ondrovo kolo, které tam vyzvedli jeho rodiče. V Praze jsme jen odložili vybavení a po nutném vysprchování jsme se již tradičně sešli v Hostivaru a patřičně se odměnili.

No, a proč vám o tom povídám? Protože všechny tři akce byly vlastně přípravou na tu nejdelší, nejtěžší a nejzajímavější. Nazvali jsme ji „Alpský přelet“ a právě o ní vypráví tato kniha.

Na následujících stránkách vám přiblížím naše dvoutýdenní putování na kolech z Benátek do Benátek.

O italských Benátkách

Benátky jsou hlavním městem severoitalské oblasti Benátsko. Město sta ostrovů, jak se jim také říká, se zrcadlí v mělké laguně. Benátky však nejsou pouze to nejznámější historické centrum v okolí Canal Grande, tvoří je také okolní čtvrti, ostrovy a novější části města vybudované na rozsáhlém břehu Mestre. Pobřeží je s historickým centrem spojené 4 kilometry dlouhým silničním mostem, který byl postavený v roce 1933 za vlády Benita Mussoliniho. Souběžně s ním vede ještě železniční most z 19. století.

Benátky se zrodily v 5. století, když lidé z kmene Benetů utíkali před germánskými kmeny a nájezdy Hunů z nedaleké Aquileie. Vznik se datuje na 5. dubna, na katolický svátek svatého Marka, jednoho z patronů Benátek.

Benátky nebyly zpočátku nijak krásné, tvořily je vlastně jen chýše na pilotách, kterým chybělo i základní zázemí. Postupně se však staly skutečným městem, nejvýznamnějším střediskem sklárství na světě a důležitým centrem námořního obchodu. Jejich obyvatelé obchodovali s Byzanci a východním Středomořím, město disponovalo mocnou námořní flotilou a uplatňovalo obrannou diplomacii těžící z nejasného postavení mezi sférami zájmu západního a východního císařství. Velkou roli hrál i státní kult svatého Marka. Díky tomu se Benátky staly sebevědomou a bohatou patrijskou republikou s vlastními správními orgány v čele s doživotně voleným vládcem-dóžetem. První zmínka o voleném vládcí je z roku 697. Benátky měly tedy ohromný vliv ve východním Středomoří, posílený četnými obchodními osadami a vojenskými základnami.

Benátčané se vypořádali se soupeři, jako byla města Janov a Pisa. Byli také aktivními účastníky několika křížových výprav, například za dóžete Enrica Dandola či Francesca Morosiniho si z těchto tažení dovezli zlato a drahokamy, kterými potom vyzdobili baziliku svatého Marka (k té se ještě dostaneme).

Na vrcholu moci byly Benátky v 15.–16. století, tou dobou byly i metropolí výtvarného umění.

Na sklonku 16. století nastal nezadržitelný úpadek. Moc Benátek pozvolna klesala zejména po objevení plavebních cest z Afriky a oslabovaly je také neustálé turecké expanze.

Definitivní konec způsobila francouzská okupace roku 1797. Město pak na čas připadlo Rakousku, aby se po bitvě u Slavkova vrátilo do francouzských rukou.

Po Napoleonově pádu v roce 1815 byly opět přiřčeny rakouskému dvoru, Benátčané to ovšem vnímali jako akt další okupace, a tak se vzbouřili a zapojili se do revolučních událostí let 1848–1849. Bezohledným ostřelováním města tehdy „nastolil pořádek“ slavný český maršál Josef Václav Radecký z Radče.

V roce 1866 se město plebiscitem připojilo ke sjednocené Itálii.

V roce 1987 byly Benátky zapsané na Seznam světového dědictví UNESCO, kde se okamžitě zařadily mezi nejnavštěvovanější. Každý rok do nich zavítá asi 25 milionů turistů z celého světa. Z tohoto důvodu bude vstup do historického centra zpoplatněn (mluví se o 5 eurech, a to pravděpodobně už na jaře 2022).

Benátky mají dodnes velký historický, společenský i administrativní význam a neméně bohatý kulturní život.

Pravých Benátčanů je ale už jen málo, protože se kvůli velmi vysokým nájům stěhují z historických částí benátských ostrovů do čtvrti Mestre, která se nachází na pobřeží. Mezi slavné benátské rodáky se řadí například Marco Polo, Giovanni Gabrieli, Canaletto, Carlo Goldoni, Giacomo Casanova a Terence Hill.

Když už jsem zmínila umění, nesmím vynechat výtvarné, jež má na vrcholném benátském období zásadní podíl. Když Karel V. v roce 1527 vyplenil Řím, odešli tamní významní umělci právě do Benátek. V 16.–18. století tam postupně působili vynikající malíři jako Tiziano Vecellio, Tintoretto, Paolo Veronese a Tiepolo, kteří ovlivnili i tvorbu na našem území, a nakonec položili základy moderního impresionismu.

Kromě malířství se v Benátkách provozovalo divadlo a hudba. Dramatik Carlo Goldoni, benátský rodák, do jehož díla patří *Sluha dvou pánů* nebo *Poprask na Laguně*, se právem řadí na světovou špičku. Dalším významným benátským umělcem byl Antonio Vivaldi, který dal světu mimo jiné i známou skladbu *Čtyři roční období*.

Musím zmínit také slavný benátský karneval, jednu z atrakcí města. Každý rok v únoru, přesně třináct dní před popeleční středou, ho zahájí „let anděla“, inspirovaný výstupem artisty z přístavu na bezmála stometrovou zvonici. Pro prestižní roli anděla vybírá velmi přísná porota dívku z řad veřejnosti. Karneval začíná v okamžiku, kdy se anděl dotkne země.

S tím souvisí další symbol Benátek, takzvaná benátská maska, jejíž výroba má dlouhou historii. V roce 1608 bylo dokonce stanoveno zákonem, že

nošení benátských masek je povoleno pouze během karnevalu. Za porušení hrozilo dvouleté vězení nebo veřejné bičování.

Při procházení benátskými ulicemi si všimnete neuvěřitelného množství různých architektonických slohů. Své zastoupení tu má románský, gotický, renesanční, barokní, maurský i byzantský styl a dají se najít i pozůstatky původních starořeckých staveb.

V Benátkách se nachází více než patnáct tisíc budov, z toho téměř tisíc paláců, šlechtických nebo měštanských sídel a více než stovka kostelů. Jejich neskutečné fasády dokazují umění Benátčanů a jejich cit pro detail.

Benátky mají poměrně pravidelné kruhové centrum, které rozděluje všudypřítomné kanály. Tři nejvýznamnější jsou Canal Grande, známý jako nejkrásnější „ulice“ rozdělující město na dvě poloviny, dále Canal Giudecca a Canal Cannaregio. Na každém z břehů Canal Grande se nachází tři městské čtvrti. Menším kanálům se říká Rio.

Čtvrť Cannaregio je poměrně klidná a najdeme v ní největší židovské ghetto na světě. Právě slovo *ghetto* pochází z italtštiny a původně označovalo slévárnu. V 16. století totiž přišlo do Benátek mnoho židovských migrantů ze Španělska. Benátčané je nastěhovali právě sem, do vysokých, ale velice stísněných domů. Židé se tady přesto zabydleli a dokázali bohatnout z řemesel, které odmítali vykonávat křesťané. Benátčané nechávali celou čtvrť hlídat vojáky a po setmění zavírali její brány, avšak někteří šikovní lékaři měli povolení vycházet i v noci, pokud někdo potřeboval jejich pomoc. V místním ghettu se narodil i slavný mořeplavec Marco Polo. Nachází se zde také zajímavý kostel Madonna dell' Orto.

Čtvrť Castello je rozlehlejší, ale paradoxně proslulá především typicky úzkými ulicemi. Jedna z nejužších, Calle Varisco, měří na šířku pouhých 53 centimetrů! Moc turistů sem ale nezavítá, a tak je zde klidnější atmosféra než na náměstí svatého Marka (když neprší).

Pravým opakem je San Marco, skutečné „srdce Benátek“. Je poslední z výčtu čtvrtí kolem Canal Grande. Jsou v ní umístěné všechny politické instituce, luxusní obchody, restaurace, muzea a vůbec nádherné památky.

Čtvrť Dorsduro je známá především díky galerii Accademia nebo sbírce Peggy Guggenheimové.

Ve zbývajících částech centra, tedy ve čtvrtích San Polo a Santa Croce, stojí za zhlédnutí především zajímavé kostely.

Náměstí svatého Marka je jedním z nejslavnějších náměstí světa a dominuje mu samozřejmě stejnojmenná bazilika, ke které se hned dostanu. Předtím ale musím upozornit na jinou věc. Krmení holubů je na tomto náměstí (stejně jako prakticky v celých Benátkách) protizákonné!

5.9
M.N.M.

2 546
M.N.M.

171
M.N.M.

Před tímto zákazem, který začal platit v roce 2008, byla fotka s holuby pro turistu téměř nutností. Stále ale můžete na svých toulkách po Benátkách krmit kočky, které mají Benátčané v oblibě a vždy je uctívali.

Bazilika svatého Marka zde stojí už od 10. století a její kupole představuje nejzachovalejší příklad byzantské architektury. Samotná bazilika však byla dokončená ve slohu gotickém.

Půdorys baziliky má tvar byzantského kříže. Inspirací byl stavitelům chrám v turecké Konstantinopoli. Rozhodnutí o stavbě padlo už v 9. století. Tehdy dva benátské kupci získali (říká se, že spíše ukradli) ostatky evangelisty svatého Marka a pro jejich uložení bylo nutné postavit chrám odpovídající významu těchto relikvií. Svatý Marek je kromě ochránce Benátek také patronem stavařů, košíkářů a notářů.

Výjimečnost stavby dýchá z každého vytesaného kamene. Stěny, podlahy i stropy nabízejí doslova dechberoucí podívanou. Výzdoba interiéru je z velké části vyvedená z materiálů, které Benátčané ukořistili na křižáckých výpravách. Do zlata jsou zde zasazeny nejruznější drahé kameny jako rubíny, ametysty, safíry a podobně.

Uvnitř se nachází také poklad a hrobka svatého Marka, přístup k nim je ale zpoplatněný.

Vstup do samotné baziliky je naopak zadarmo, ale je nutné mít zakrytá ramena a kolena, možná kvůli případnému modlení a klečení...

Součástí baziliky je i muzeum mapující historii Benátek (vstupné do něj vás bude stát 5 eur). Na ochozu muzea je tam umístěná kopie sousoší kvadrigy benátských koní, naopak v interiéru muzea stojí jeho originál. Toto dílo se v minulosti tak zalíbilo Napoleonovi, že si ho chtěl odvézt do Paříže a zakomponovat ho do Vítězného oblouku, ale naštěstí se mu to nepovedlo. Kamenné čtyřspřeží zůstalo tam, kam patří.

Další ikonickou budovou je zvonice svatého Marka, tzv. Campanilla, která dominuje náměstí z protější strany. Bez jednoho centimetru je vysoká 100 metrů a jedná se pravděpodobně o nejnavštěvovanější zvonici na světě.

Její stavba začala také v 10. století, ale dokončená byla až o dvě stě let později. Současná zvonice není původní – ta se bohužel v roce 1902 nečekaně zřítíla –, ovšem naprosto věrně jí odpovídá. Stavitelé zodpovědní za její rekonstrukci totiž postavili naprosto přesnou kopii z původního materiálu.

Na vrchol jezdí výtah. Někteří průvodci uvádějí, že se tam dá vystoupat i po schodech, ale my jsme si žádných nevšimli. Ať už se rozhodnete vystoupat na zvonici po svých, nebo využít výtah, v obou případech zaplatíte za vstup 8 eur.

Svého času plnila zvonice svatého Marka funkci majáku nebo vězení. Každý z jejich pěti zvonů měl jiný účel: jeden ohlašoval začátek a konec pracovní doby a případně také smrt či zvolení dóžete, druhý zvonil jen poledne, třetí oznamoval popravy, čtvrtý (nejmenší) zvon svolával senátory a poslední zahajoval zasedání Velké rady.

Další monumentální budovou je Dóžecí palác. Ten byl postavený kolem roku 1300 a mnozí jej považují za nejkrásnější gotickou budovu na světě. Benátskou gotiku charakterizují především benátské čtyřlístky na fasádě.

Do paláce se vchází po schodišti, které zdobí sochy Neptuna a Marta coby symboly moci Benátek na moři i na souši.

Palác byl sídlem doživotně voleného vládce – dóžete. Právě odsud Benátky jeho prostřednictvím ovládaly velkou část tehdejší Evropy. Původ benátského bohatství vysvětlil například William Shakespeare ve své komedii *Kupec Benátský*:

Běh zákonu nemůže vévoda zastavit. Neb práva-li se ztenčí cizincům, jichž stejně jim jak nám v Benátkách přáno, hned spravedlnost státu zrušena. Též obchod, užitek celého města od cizích závisí. – Již jděte radš. Jáť na těle tou strastí tak jsem schud, že stěží libry masa ušetřím na zítřek vzteku věřitelovu. Nuž, drábe, pojď. Běh práva nemůže zdržet vévoda, neb kdyby ztenčily se výhody, jež cizinci zde mají v Benátkách, tím spravedlnost jeho úřadu utrpěla by újmu velikou, neb zisk a obchod města našeho jest odvislým od všech těch národů.

Vnitřek paláce je labyrintem sálů plných zlata a obrazů, z nichž nejznámější je asi olejomalba od Tintoretta zvaná *Ráj*, zobrazující více než osm set postav. V síni Velké rady zase najdete nespočet pláten oslavujících benátská vítězství.

Součástí prohlídky Dóžecího paláce je i most Vzdechů a přilehlé vězení, jehož nejslavnějším dobrovolným obyvatelem byl bezesporu Giacomo Casanova. Pro rozsudek, který většinou znamenal smrt, si odsouzenci chodili právě přes most, na němž si povzdechli a naposledy se podívali na svobodný svět za okny. Dóže z balkónu oznámil ortel odsouzenému, který stál mezi dvěma sloupy načervenalé barvy (některé zdroje uvádějí, že ta červená barva je kvůli tomu, jak na odsouzence lidé házeli rajčata) a hned poté ho kat odvedl mezi dva středomořské sloupy (na jednom sloupu je na vrcholu lev svatého Marka a na druhém je svatý Jiří s krokodýlem), kde šibenice ukončila jeho život. Místní dosud věří, že pokud mezi nimi projdete, přivodíte si tím neštěstí!

Santa Maria della Salute (kostel Panny Marie Uzdravující, známý zkráceně jako *Salute*) byl postavený na památku nejstrašnější morové rány ze